

A young child with dark hair is looking into a glass fishbowl. The fishbowl contains several goldfish, including a prominent orange one and a white one with orange stripes. There are also some green artificial plants in the water. The child is wearing a red and white striped shirt.

Kleuterplein

OPBRENGSTGERICHT WERKEN

Handleiding groepsoverzicht en groepsplan

Handleiding groepsoverzicht en groepsplan

Kleuterplein

Inhoud

- 1 Invullen van het groepsoverzicht
- 2 Opstellen van het groepsplan Rekenen
- 3 Opstellen van het groepsplan Klanken en letters
- 4 Aan de slag

MALMBERG

© Malmberg 's-Hertogenbosch

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen, of enige andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Voor zover het maken van kopieën uit deze uitgave is toegestaan op grond van artikel 16b Auteurswet 1912 j° het Besluit van 20 juni 1974, St.b. 351, zoals gewijzigd bij het Besluit van 23 augustus 1985, St.b. 471, en artikel 17 Auteurswet 1912, dient men de daarvoor wettelijk verschuldigde vergoedingen te voldoen aan de Stichting Reprorecht (Postbus 3060, 2130 KB Hoofddorp). Voor het overnemen van gedeelte(n) uit deze uitgave in bloemlezingen, readers en andere compilatiewerken (artikel 16 Auteurswet 1912) dient men zich tot de uitgever te wenden.

In deze handleiding krijgt u uitleg hoe het groepsoverzicht en groepsplan *Kleuterplein* kan worden ingevuld.

De bijbehorende formats vindt u in de bijlagen.

Bijlage 1: format groepsoverzicht, *Kleuterplein*.

Bijlage 2: format groepsplan Taal | Lezen groep 1, *Kleuterplein*.

Bijlage 3: format groepsplan Taal | Lezen groep 2, *Kleuterplein*.

Bijlage 4: format groepsplan Rekenen groep 1, *Kleuterplein*.

Bijlage 5: format groepsplan Rekenen groep 2, *Kleuterplein*.

1 Invullen van het groepsoverzicht

Met het groepsoverzicht bepaalt u twee keer per schooljaar de onderwijsbehoeften van alle kinderen. Het groepsoverzicht levert de gegevens voor het invullen van het groepsplan. Maak het groepsoverzicht op de volgende momenten:

- Januari, nadat de Cito-toetsen zijn afgenomen.
- Juni, nadat de Cito-toetsen zijn afgenomen.

Groepsoverzicht

Naam leerling	Methode-onafhankelijke toetsen				Resultaten observaties Kleuterplein										Analyse	Doelen en onderwijsbehoeften						
	Cito taal voor kleuters	Cito rekenen	Methode	Methode	Patroon herkennen	Kijken lettert	Verhalen	Kids schrijven	Woordenschat	Tellen rekenen	Kleuren wegenen	Ruimte vormen	Tijd	Soc. emot. ontw.	Zelfstuftheid	Fijne motoriek	Grove motoriek	Instructie gevoelige kinderen	Instructie-afhank. kinderen	Instructie-onafhank. kinderen	Doelen: didactisch en pedagogisch	Onderwijsbehoeften: Wat is nodig om de(sen) te bereiken?
1																						
2																						
3																						
4																						
5																						

In het groepsoverzicht kunt u voor elke leerling vier soorten gegevens op één A4 invullen.

- **Methode-onafhankelijke toetsen.** Dit zijn de gegevens van de Cito-toetsen taal voor kleuters en rekenen voor kleuters, aangevuld met bijvoorbeeld de toets screening beginnende geletterdheid (protocol leesproblemen en dyslexie) of de toets beginnende geletterdheid van het CPS. Welke toetsen worden afgenomen bepaalt de school zelf.
- **Resultaten observaties Kleuterplein.** Dit zijn de gegevens uit observaties die u heeft vastgelegd in het observatie- en registratiesysteem van *Kleuterplein*.
- **Analyse.** De combinatie van toetsgegevens en observaties bepaalt de meest geschikte groepsindeling voor elk kind:
 - 1 instructie-gevoelig
 - 2 instructie-afhankelijk
 - 3 instructie-onafhankelijk
- **Doelen en onderwijsbehoeften.** Welke didactische en pedagogische doelen wilt u met de verschillende kinderen bereiken en wat kunt u het kind hiervoor bieden?

U vult het groepsoverzicht per kolom op de volgende manier in.

Kolom: Naam leerling

Vul de namen van alle kinderen in.

Kolom: Methode-onafhankelijke toetsen

Noteer de gegevens per leerling.

- **Kinderen die bovengemiddeld scoren**

Bij kinderen die bovengemiddeld scoren (A-B leerlingen of kinderen met een I of II op de Cito-toetsen) noteert u de vaardigheidsscore.

- **Kinderen die gemiddeld scoren**

Bij kinderen die gemiddeld scoren (C-D leerlingen of leerlingen met een III tot en met IV) noteert u de vaardigheidsscore.

- **Kinderen die laag scoren**

Bij kinderen die gemiddeld of laag scoren (E leerlingen of leerlingen met een V) noteert u de vaardigheidsscore.

Kolom: Resultaten observaties *Kleuterplein*

Noteer de resultaten van de observaties van de verschillende domeinen in deze kolom. U kunt hiervoor de volgende notatie gebruiken:

+ als het kind de activiteit beheerst

0 als u twijfelt of het kind de activiteit beheerst

- als het kind de activiteit niet beheerst

- **Leerlingen die bovengemiddeld scoren**

Vul bij deze groep kinderen de kolom Resultaten observaties *Kleuterplein* in als er signalen zijn die van invloed zijn op de volgende groepsplanperiode. De kolom hoeft voor deze kinderen dus alleen te worden ingevuld wanneer de ontwikkeling bij deze kinderen afvlakt of stagneert.

- **Leerlingen die gemiddeld of laag scoren**

Vul bij deze groep kinderen de kolom Resultaten observaties *Kleuterplein* alleen in als er signalen zijn die van invloed zijn op de volgende groepsplanperiode.

Kolom: Analyse

De combinatie van de toetsgegevens en de observaties bepaalt in welke groep een kind in de volgende groepsplanperiode wordt ingedeeld. Dus met ingang van de tweede helft van het schooljaar of het volgend schooljaar. Er zijn drie groepen:

- **Instructiegevoelige kinderen (basisgroep)**

In de basisgroep plaatst u de kinderen bij wie de ontwikkeling normaal verloopt.

- **Instructie-afhankelijk kinderen**

Dit zijn de kinderen bij wie de ontwikkeling van stagneert.

- **Instructie-onafhankelijke kinderen**

In deze groep plaatst u de kinderen bij wie de ontwikkeling bovengemiddeld verloopt.

Kolom: Doelen en onderwijsbehoeften

Vul deze kolom in op basis van uw observaties en gesprekken. Noteer alleen de specifieke didactische en pedagogische behoefte(n) van het betreffende kind. Dus niet de behoeften die voor alle zwakke, gemiddelde of betere lezers gelden. De kolom bestaat uit twee delen.

• Doelen

In deze kolom geeft u per kind aan welke doelen u de komende periode wilt bereiken. Deze doelen kunnen zowel didactisch als pedagogisch zijn. Het is belangrijk om de doelen volgens de SMART¹-principes te formuleren, zodat ze in een volgend groepsoverzicht kunnen worden geëvalueerd.

SMART¹ = Specifiek, Meetbaar, Acceptabel, Realistisch en Tijdgebonden

• Onderwijsbehoeften

Geef hier aan wat u als leerkracht het kind kunt bieden om de doelen in de komende periode te bereiken.

Wat noteert u in de kolom Doelen en onderwijsbehoeften?

Weinig zelfvertrouwen of zelfs faalangst kan een reden voor een lage score zijn. In dit geval noteert u in de kolom Doelen: zelfvertrouwen vergroten. In de kolom Onderwijsbehoeften vult u in: vaker opnemen in kleine kring.

Voorbeelden van doelen:

- zelfvertrouwen vergroten
- zelfstandigheid vergroten
- taakgerichtheid vergroten

Voorbeelden van onderwijsbehoeften:

- een specifiek maatje koppelen aan een bepaald kind
 - een rustige werkplek
 - verlengde instructie in kleine kring
-

¹ SMART = Specifiek, Meetbaar, Acceptabel, Realistisch en Tijdgebonden

2 Opstellen van het groepsplan Rekenen

In het groepsplan Rekenen clustert u kinderen met vergelijkbare onderwijsbehoeften in de verschillende groepen. Voor de kleutergroepen is een groepsplan bij *Kleuterplein* gemaakt met adviezen voor de aanpak en het onderwijsaanbod voor kleuters. Het gaat hierbij om twee perioden: tot januari en vervolgens tot het einde van het schooljaar.

Het groepsplan Rekenen omvat drie onderdelen: getalbegrip, meten en meetkunde. Om goed overzicht te houden is er een apart groepsplan voor groep 1 en 2. De lege opzet van beide groepsplannen is hetzelfde. Het verschil wordt zichtbaar door de activiteiten die in de kolom Aanpak/methodiek moeten worden beschreven, met name getalbegrip voor groep 1.

Groepsplan

groep/namen	doel - leerdoelen - leerlingresultaten	inhoud - leerlijn	aanpak/methodiek - lesmodel/instructie - differentiatie	organisatie - tijd met de leerkracht - tijd zelfstandig werken	monitoring - toetsing - analyse - consequenties
Groep A: instructiegevoelige kinderen (basisgroep)					
evaluatie					
Groep B: instructie-afhankelijke kinderen					

Kolom: Groep/namen

Noteer hier de namen van de kinderen per groep, zoals u dat in het groepsoverzicht heeft bepaald. Er zijn drie groepen kinderen: Instructiegevoelig, Instructie-afhankelijk en Instructie-onafhankelijk.

In het groepsplan Rekenen deelt u de kinderen drie keer in:

- bij het onderdeel getalbegrip
- bij het onderdeel meten
- bij het onderdeel meetkunde

Het kan dus voorkomen dat u een kind voor het onderdeel getalbegrip indeelt in de instructie-afhankelijke groep, terwijl u hetzelfde kind voor het onderdeel meten in de instructie-onafhankelijke groep onderbrengt.

Kolom: Doel

In deze kolom staat per groep het doel dat u wilt bereiken aan het eind van de periode.

Kolom: Inhoud

In deze kolom staan de mogelijkheden die *Kleuterplein* in deze specifieke periode biedt.

Kolom: Aanpak/methodiek

In deze kolom staat de didactiek die *Kleuterplein* hanteert. U kunt hier activiteiten plannen vanuit de oefensoftware van *Kleuterplein*, de 5-minutenspelletjes, de verschillende didactische werkvormen en de inzet van het katern hoeken en ontwikkelingsmateriaal bij *Kleuterplein*. Door de fouten van de kinderen te analyseren kunt u goed zien welke opdrachten extra aandacht behoeven. Bijvoorbeeld: heeft het kind ten aanzien van getalbegrip moeite met het opzeggen van de getalrij of juist met het werken met telbare hoeveelheden?

Kolom: Organisatie

In deze kolom wordt per lesonderdeel aangegeven welke activiteiten leerkrachtgebonden zijn en welke activiteiten geschikt zijn voor zelfstandig werken.

Kolom: Monitoring

In deze kolom staat welke middelen kunnen worden ingezet om de ontwikkeling van kleuters op het gebied van rekenen te volgen. De analyse van de Cito-toets en uw eigen observaties bepalen in welke instructiegroep een kind in de volgende periode wordt geplaatst.

Rij: Evaluatie

In deze rij staat wanneer en op welke manier wordt geëvalueerd.

Evaluatie van het groepsplan

Evalueer het groepsplan per groep en/of individueel kind aan de hand van de vooraf gestelde doelen. Evalueer ook het groepsplan als geheel: is er voldoende vooruitgang geboekt en is er iets opgevallen?

3 Opstellen van het groepsplan Klanken en letters

In het groepsplan Klanken en letters (taal/lezen) clustert u kinderen met vergelijkbare onderwijsbehoeften in de verschillende groepen. Voor de kleutergroepen is een groepsplan gemaakt met adviezen voor de aanpak en het onderwijsaanbod voor kleuters. Het gaat hierbij om twee perioden: tot januari en vervolgens tot het einde van het schooljaar.

Het groepsplan Klanken en letters omvat drie onderdelen: fonologisch bewustzijn, fonemisch bewustzijn en letterkennis. Om goed overzicht te houden is er een apart groepsplan voor groep 1 en 2. De lege opzet van beide groepsplannen is hetzelfde. Het verschil wordt zichtbaar door de activiteiten die in de kolom Aanpak/methodiek moeten worden beschreven.

Groepsplan

groep/namen	doel - leerdoelen - leerlingresultaten	inhoud - leerlijn	aanpak/methodiek - lesmodel/instructie - differentiatie	organisatie - tijd met de leerkracht - tijd zelfstandig werken	monitoring - toetsing - analyse - consequenties
Groep A: instructiegevoelige kinderen (basisgroep)					
evaluatie					
Groep B: instructie-afhankelijke kinderen					

Kolom: Groep/namen

Noteer hier de namen van de kinderen per groep, zoals u dat in het groepsoverzicht heeft bepaald. Er zijn drie groepen: Instructiegevoelig, Instructie-afhankelijk en Instructie-onafhankelijk.

Bij het groepsoverzicht Taal | Lezen deelt u de kinderen 3 keer in:

- bij het onderdeel fonologisch bewustzijn
- bij het onderdeel fonemisch bewustzijn
- bij het onderdeel letterkennis

Er is gekozen om het groepsplan Taal | Lezen te beperken tot deze drie onderdelen, omdat de resultaten op deze onderdelen de grootste voorspellers zijn ten aanzien van de taal-lees ontwikkeling van kinderen.

Kolom: Groep/namen

Noteer hier de namen van de kinderen per groep, zoals u dat in het groepsoverzicht heeft bepaald. Er zijn drie groepen kinderen: Instructiegevoelig, Instructie-afhankelijk en Instructie-onafhankelijk.

In het groepsplan Klanken en letters deelt u de kinderen drie keer in:

- bij het onderdeel fonologisch bewustzijn
- bij het onderdeel fonemisch bewustzijn
- bij het onderdeel letterkennis

Het groepsplan beperkt zich tot deze drie onderdelen, omdat de resultaten op die onderdelen de taal- en leesontwikkeling van kinderen het best voorspellen. Het kan voorkomen dat u een kind voor het onderdeel fonologisch bewustzijn indeelt in de instructie-afhankelijke groep, terwijl u hetzelfde kind voor het onderdeel letterkennis in de instructie-onafhankelijke groep onderbrengt.

Kolom: Doel

In deze kolom staat per groep het doel dat u wilt bereiken aan het eind van de periode.

Kolom: Inhoud

In deze kolom staan de mogelijkheden die *Kleuterplein* in deze specifieke periode biedt.

Kolom: Aanpak/methodiek

In deze kolom staat de didactiek die *Kleuterplein* hanteert. U kunt hier activiteiten plannen vanuit de oefensoftware van *Kleuterplein*, de 5-minutenspelletjes, de verschillende didactische werkvormen en de inzet van het katern hoeken en ontwikkelingsmateriaal bij *Kleuterplein*.

Kolom: Organisatie

In deze kolom wordt per lesonderdeel aangegeven welke activiteiten leerkrachtgebonden zijn en welke activiteiten geschikt zijn voor zelfstandig werken.

Kolom: Monitoring

In deze kolom staat welke middelen kunnen worden ingezet om de ontwikkeling van kleuters op het gebied van taal/lezen te volgen. De analyse van de Cito-toets en uw eigen observaties bepalen in welke instructiegroep een kind in de volgende periode wordt geplaatst.

Rij: Evaluatie

In deze rij staat wanneer en op welke manier wordt geëvalueerd.

Evaluatie van het groepsplan

Evalueer het groepsplan per groep en/of individueel kind aan de hand van de vooraf gestelde doelen. Evalueer ook het groepsplan als geheel: is er voldoende vooruitgang geboekt en is er iets opgevallen?

4 Aan de slag

Als het groepsplan is opgesteld gaat u het de eerstvolgende groepsplanperiode uitvoeren. Dus met ingang van de tweede helft van het schooljaar of het nieuwe schooljaar. Tijdens die nieuwe periode verzamelt en ordent u opnieuw gegevens over de vorderingen van de kinderen en de resultaten van het onderwijsaanbod. Deze gegevens noteert u aan het eind van die periode weer in een groepsoverzicht, wat weer de input levert voor een volgend groepsplan.

Evaluatie van het groepsplan

Evalueer het groepsplan per groep en/of individueel kind aan de hand van de vooraf gestelde doelen. Evalueer ook het groepsplan als geheel: is er voldoende vooruitgang geboekt en is er iets opgevallen? U kunt desgewenst het groepsplan aanpassen.